

Handläggare
Lena Svensson
Telefon: 08-50824432

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd
2023-11-23

Behovsanalys avseende ordningsvakter/väktare i stadsdelen

- Svar på skrivelse

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Stadsdelsförvaltningen behandlar en skrivelse från Sverigedemokraterna. Författaren till skrivelsen efterfrågar en behovsanalys gällande ordningsvakter/väktare i stadsdelsnämndsområdet. Förvaltningen inkommer med redogörelse av behov avseende ordningsvakter med förslag att stadsdelsnämnden godkänner rapporten som svar på skrivelsen.

Bakgrund

Den 15 december 2022 inkom skrivelsen Behovsanalys avseende ordningsvakter/väktare i stadsdelen till Skärholmens stadsdelsnämnd för beredning.

Ärendet

I skrivelsen önskar författarna att förvaltningen inkommer med en rapport som redogör för behoven av ordningsvakter/väktare i stadsdelen. Stadens budget för ordningsvakter minskade från den 1 januari 2023. Centrala avtal med upphandlade vaktbolag blev färre och därmed förflyttades ansvaret för den lokala tryggheten ner på stadsdelsnivå. Med anledning av det efterfrågas en utredning om behovet av ordningsvakter/väktare i stadsdelsnämndsområdets fyra centrum för att kunna säkerställa tryggheten.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningens stab.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förvaltningens rapport om behovsanalys avseende ordningsvakter/väktare i stadsdelen.

2018 beslutade Stockholms stads kommunstyrelse om att initiera en rad satsningar för att öka tryggheten i sina stadsdelsområden. Beslutet föranleddes av att lokala trygghetsmätningar visade att förekomsten av ordningsstörningar i offentliga miljöer och invånarnas oro att utsättas för brott hade ökat över tid. En av satsningarna var de mobila ordningsvakterna som patrullerar ett antal avgränsade offentliga platser, så kallade LOV3-områden (§ 3 i lagen om ordningsvakter). Ordningsvakterna är ett komplement och fungerar som brygga till polis, räddningstjänst, fältassistenter och trygghetsvårdar.

På uppdrag av Stockholms stad har en utvärdering med stöd från Brottsförebyggande rådet (Brå) genomförts, med syfte att vinna kunskap om och på vilket sätt mobila ordningsvakter kan påverka såväl brottslighet som trygghetsupplevelse i berörda stadsdelar. Utvärderingen visar att en framgångsfaktor i arbetet har varit ordningsvakternas arbetsmetodik, där bland annat patrulleringen riktats mot mikroplatser där sannolikheten att förebygga risker är som störst. Arbetsmetodiken är proaktiv snarare än reaktiv och repressiv. I enkätundersökningarna som genomförts inom ramen för utvärderingen uppger en majoritet av boende och näringsidkare att patrullerna är välkända och bidrar till att öka deras trygghet. I de generella resultaten från senare trygghetsmätningar framgår inga förändringar rörande förekomsten av till exempel synlig skadegörelse, berusade individer eller narkotikahandel. Det kan inte heller utläsas någon påverkan på statistiken för anmälda brott.

Staden har fortsatt egna mobila ordningsvakter som staden centralt ansvarar för, de arbetar i särskilda team med ordningsvakter och väktare. Andra ordningsvakter anställda av centrumägare finns i Skärholmens centrum och Vårbergs centrum.

Lokalpolisområdet i Skärholmen ser fördelar med mobila ordningsvakter och särskilt den stora numerären vid införandet. Ordningsvakterna har exempelvis kunnat sluta upp vid platser där det varit stökigt med unga individer, antingen tillsammans med polisen eller genom att patrullera i områden som polisen vid tillfället inte haft möjlighet att prioritera. Omständigheter som försvårar samverkan är till exempel att mobila ordningsvakter inte själv kan transportera berusade personer. De har heller inget system för att lämna information till socialtjänst eller underrättelsetjänst

vilket gör att de behöver söka upp och lämna över information till polis under arbetspassen. Den relativt korta ordningsvaktsutbildningen, i jämförelse med polisutbildningen, innebär att mobila ordningsvakter generellt har en lägre kunskapsnivå avseende operativt arbete.

Den 1 januari 2024 börjar dock en ny lag om ordningsvakter att gälla. Ordningsvakter får ett utökat uppdrag och vissa nya befogenheter. En ny tillståndsprocess för att använda ordningsvakter och en förlängd ordningsvaktsutbildning införs också. Genom den nya lagen får ordningsvakter användas som ett komplement till Polismyndigheten för att medverka till att upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller främja trygghet. Nya befogenheter innebär att ordningsvakterna får:

- transportera vissa omhändertagna personer
- kroppsvisitera i identifieringssyfte
- förstöra beslagtagen alkohol om värdet är ringa

Den nya lagen kan innebära att de försvårade omständigheterna som nämns ovan blir mindre framträdande och att samverkan mellan ordningsvakterna och framför allt polisen därmed kan effektiviseras. Samtidigt är det värt att framhålla att grunden för det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet är en bredd av aktörer som bär arbetet och nyttjar samlade resurser mot gemensamma mål. Trygghetsarbetet har varit prioriterat under ett antal år och är så fortsatt. Arbetet drivs tillsammans med andra samhällsaktörer i området. Det handlar bland annat om polisen men även andra viktiga aktörer som centrum- och fastighetsägare, skolor och civilsamhälle. Sedan 2022 har de interna formerna och processerna för samverkan inom förvaltningen och med externa aktörer effektiviserats. Förvaltningen och polisen tar regelbundet fram gemensamma lägesbilder där såväl akuta som mer långsiktiga insatser planeras för att skapa och upprätthålla tryggheten i området. De gemensamma lägesbilderna kombinerat med tydligare former för möten och kontaktytor har lett till större möjligheter att agera snabbt och samordnat där behov finns.

Förvaltningen prioriterar förebyggande insatser i samverkan med andra aktörer. Arbetet med platsamverkan inklusive platsaktivering har utvecklats och intensifierats. Antalet fältassistenter har utökats för att finnas ute i stadsdelsnämndsområdet och arbeta uppsökande och relationsskapande med barn och unga. I samverkan med civilsamhället har trivselvandringar införts där vuxna vandrar i stadsdelsnämndsområdet under fredags- och lördagskvällar. Trygga trappan är ett annat exempel på trygghetsskapande arbete som inletts där polis och fastighetsägare gemensamt förebygger och

motverkar önskat häng i trappuppgångar och fastigheters allmänna utrymmen. Förvaltningen vill därmed framhålla vikten av att ett stort antal aktörer i stadsdelsnämndsområdet, offentliga, privata och inom civilsamhället, tillsammans, fokuserat och fortsatt samverkar för att kontinuerligt och över tid stärka tryggheten och minska brottsligheten.

Jämställdhetsanalys

Stadens mätningar gällande otrygghet och brottslighet som exempelvis Trygghetsmätningen, Stockholmsenkäten och Medborgarundersökningen redovisar resultat könsuppdelat. Data används vid kartläggning i lokala lägesbilder och utgör en del av det underlag som styr prioriteringar och åtgärder.

Lisa Kinnari
Stadsdelsdirektör
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Cecilia Fogelberg
Cecilia
Fogelberg
Avdelningschef
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Skrivelse Behovsanalys avseende ordningsvakter/väktare i stadsdelen.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lisa Kinnari, Stadsdelsdirektör	2023-10-30
Cecilia Fogelberg, Ansvarig	2023-10-27